

Argumenty za utrzymaniem kategorii wiekowej „junior” w Systemie Sportu Młodzieżowego

Zestawienie głównych i dodatkowych argumentów dotyczących dyscyplin nieolimpijskich

Przedstawienie argumentów przemawiających za pozostawieniem kategorii junior w SSM we wszystkich dyscyplinach objętych systemem, niezależnie od ich aktualnego statusu olimpijskiego.

1. Kategoria juniora jest kluczowym etapem rozwoju zawodnika

Kategoria juniora stanowi jeden z najważniejszych etapów przejścia ze sportu dziecięcego i młodzieżowego do sportu kwalifikowanego oraz seniorskiego.

To właśnie w tym wieku zawodnik podejmuje decyzję, czy kontynuować karierę sportową na poziomie wyczynowym.

Usunięcie kategorii juniora z punktacji SSM spowoduje utratę motywacji do dalszego szkolenia, zwiększenie liczby rezygnacji ze sportu po wieku młodzika, ograniczenie liczby zawodników przechodzących do kategorii senior oraz osłabienie przyszłych reprezentacji Polski.

2. Nie ma sportu seniorskiego bez systematycznego szkolenia juniorów

Sukcesy seniorów są efektem wieloletniego procesu szkoleniowego. W wielu dyscyplinach, także nieolimpijskich, zawodnicy osiągający wyniki międzynarodowe w kategorii seniorów wcześniej byli wyróżniającymi się zawodnikami w kategoriach juniorskich.

Nie ma skutecznego szkolenia seniora bez wcześniejszego szkolenia juniora. Likwidacja punktacji juniorów oznacza osłabienie całego systemu przygotowania kadr narodowych.

Innymi słowy: nie ma seniora bez juniora.

3. Kategoria juniora jest bezpośrednim etapem przejścia do sportu seniorskiego

Niższe kategorie wiekowe pełnią inną funkcję niż kategoria juniora. Młodzik i junior młodszы to przede wszystkim etapy wstępnego rozwoju, naboru i selekcji.

Junior to etap, w którym zawodnik zaczyna realnie przygotowywać się do rywalizacji seniorskiej.

Usunięcie tej kategorii z SSM przerwie naturalną ścieżkę rozwoju zawodnika: młodzik - junior młodszы - junior - młodzieżowiec/senior.

4. SSM jest często podstawowym źródłem finansowania szkolenia młodzieży

W wielu klubach środki wynikające z punktacji SSM finansują szkolenie dzieci i młodzieży, pozwalają utrzymać trenerów, umożliwiają organizację wyjazdów na zawody, wspierają udział w zgrupowaniach i konsultacjach oraz pozwalają prowadzić nabory.

Ograniczenie punktacji juniorów może doprowadzić do zmniejszenia aktywności klubów, ograniczenia liczby szkolonych zawodników, redukcji kadry trenerskiej oraz zagrożenia stabilności organizacyjnej wielu klubów.

5. Kategoria juniora generuje największe koszty szkolenia

W wieku juniorskim zawodnicy częściej uczestniczą w zgrupowaniach, konsultacjach szkoleniowych, zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych.

Wymagają bardziej specjalistycznego przygotowania technicznego, motorycznego, taktycznego i organizacyjnego.

To właśnie w tym okresie koszty szkolenia istotnie rosną. Pozbawienie klubów wsparcia na tym etapie może skutkować zakończeniem kariery przez wielu utalentowanych zawodników.

6. Przesunięcie punktów z juniora na niższe kategorie nie rozwiązuje problemu

W odpowiedzi Instytutu Sportu wskazano, że punkty z kategorii juniora mogą zostać przekazane na niższe kategorie wiekowe. Takie rozwiązanie nie odpowiada jednak na zasadniczy problem.

Niższe kategorie nie zastąpią juniora, ponieważ pełnią inną funkcję w procesie szkolenia.

Przeniesienie punktów na młodsze roczniki może sztucznie poprawić punktację w niższych kategoriach, ale nie zapewni finansowania, monitoringu i motywacji zawodników w wieku 16-18 lat, czyli w okresie bezpośredniego przygotowania do sportu seniorskiego.

7. Usunięcie juniora zaburzy monitoring rozwoju zawodników

System punktowy SSM służy nie tylko finansowaniu, ale również ocenie poziomu szkolenia. Pozwala monitorować rozwój zawodników, klubów, województw i dyscyplin.

Punktacja juniorów ma fundamentalne znaczenie dla selekcji do kadr narodowych, planowania szkolenia, oceny poziomu sportowego, monitorowania efektów pracy klubów, tworzenia rankingów oraz motywowania zawodników i trenerów.

Pozbawienie juniorów punktacji oznacza ograniczenie możliwości obiektywnej oceny efektów szkolenia w jednej z najważniejszych kategorii wiekowych.

8. Zmiana uderzy szczególnie w dyscypliny nieolimpijskie

Dyscypliny nieolimpijskie mają mniej źródeł finansowania niż sporty olimpijskie.

Usunięcie kategorii juniora z punktacji SSM pogłębi istniejące różnice finansowe i organizacyjne między sportami olimpijskimi i nieolimpijskimi.

W praktyce może to prowadzić do marginalizacji dyscyplin nieolimpijskich, mimo że wiele z nich posiada znaczący potencjał sportowy, wychowawczy, społeczny i międzynarodowy.

9. Sporty nieolimpijskie nie są sportem drugiej kategorii

Dyscypliny nieolimpijskie pełnią ważną funkcję społeczną, zdrowotną, wychowawczą i promocyjną.

W wielu miejscowościach to właśnie kluby sportów nieolimpijskich prowadzą systematyczne szkolenie dzieci i młodzieży, tworzą lokalne środowiska sportowe i reprezentują miasta, gminy oraz województwa na zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych.

Pominięcie juniorów w tych dyscyplinach oznacza osłabienie ważnej części polskiego sportu.

10. Argument o priorytecie sportów olimpijskich nie uzasadnia wyłączenia juniorów

Z odpowiedzi Instytutu Sportu wynika, że ograniczenie punktacji w sportach nieolimpijskich ma wynikać z priorytetowego traktowania sportów olimpijskich przez Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz jednostki samorządu terytorialnego.

Takie uzasadnienie jest niewystarczające. SSM nie powinien być narzędziem wyłącznie do wspierania sportów olimpijskich.

System Sportu Młodzieżowego powinien służyć identyfikacji, monitorowaniu i rozwijaniu młodych talentów w całym polskim sporcie. Priorytet olimpijski nie może oznaczać marginalizacji dyscyplin nieolimpijskich.

11. Status olimpijski dyscypliny nie jest stały

Historia sportu pokazuje, że dyscypliny nieolimpijskie mogą zostać włączone do programu igrzysk olimpijskich. Przykładem jest karate, które znalazło się w programie igrzysk olimpijskich w Tokio 2020, a następnie status ten utraciło.

Jeżeli Polska nie będzie systematycznie szkolić juniorów w dyscyplinach obecnie nieolimpijskich, to w przypadku ich wejścia do programu olimpijskiego nie będzie posiadała przygotowanego zaplecza zawodniczego.

Nie będzie medalu olimpijskiego bez wcześniejszego szkolenia dzieci, młodzików i juniorów.

12. Polityka sportowa państwa nie może ograniczać się wyłącznie do olimpizmu

W polskim sporcie funkcjonują co najmniej trzy ścieżki rozwoju zawodnika: ścieżka olimpijska, ścieżka sportu zawodowego lub mistrzowskiego poza programem olimpijskim oraz ścieżka sportu przez całe życie.

Ograniczenie SSM głównie do logiki olimpijskiej oznaczałoby zawężenie polityki sportowej państwa do jednej ścieżki, podczas gdy zdecydowana większość osób aktywnych sportowo nie uprawia sportu z perspektywą udziału w igrzyskach olimpijskich.

13. Sport przez całe życie również powinien być elementem strategii państwa

Niektóre dyscypliny nieolimpijskie są sportami długowiecznymi i mogą być kontynuowane przez zawodników także po zakończeniu kariery w innych dyscyplinach, w tym olimpijskich.

Sporty te wspierają ideę aktywności fizycznej przez całe życie, umożliwiają rywalizację w wieku seniorskim i weteranów oraz budują trwałe nawyki zdrowotne.

Strategia sportu nie powinna wspierać wyłącznie jednej ścieżki, czyli ścieżki olimpijskiej, lecz również sport mistrzowski poza programem igrzysk oraz sport przez całe życie.

14. Dofinansowanie z JST jest istotnym argumentem za utrzymaniem juniorów

W wielu jednostkach samorządu terytorialnego nie funkcjonują silne kluby sportów olimpijskich. Są natomiast kluby sportów nieolimpijskich, które osiągają sukcesy, szkolą młodzież i promują daną gminę, miasto lub powiat.

Samorządy często opierają decyzje dotacyjne na wynikach sportowych i punktacji młodzieżowej.

Usunięcie kategorii juniora z punktacji SSM może osłabić pozycję klubów nieolimpijskich w konkursach dotacyjnych, mimo że to one realnie realizują lokalną politykę sportową.

15. Zmiana może być sprzeczna z interesem części samorządów

Nie można zakładać, że wszystkie JST priorytetowo finansują sporty olimpijskie.

W wielu mniejszych ośrodkach sport nieolimpijski jest główną lub jedyną formą zorganizowanego sportu wyczynowego młodzieży.

Ograniczenie punktacji juniorów może doprowadzić do sytuacji, w której samorządy stracą narzędzie obiektywnej oceny wyników klubów w kategoriach młodzieżowych.

16. Zmiana zaburzy wieloletnie plany szkoleniowe klubów i związków

Kluby i polskie związki sportowe planują szkolenie zawodników w perspektywie kilkuletniej.

Przygotowanie do mistrzostw Polski, zawodów międzynarodowych i przejścia do sportu seniorskiego wymaga stabilności zasad.

Nagła zmiana zasad punktacji od 2027 r. zaburzy przygotowania szkoleniowe, nabory, zatrudnienie trenerów, planowanie startów i organizację pracy klubów.

Może to spowodować utratę zaufania środowiska sportowego do Polskich Związków Sportowych, Instytutu Sportu i Ministerstwa Sportu.

17. Nie można wymagać masterplanów, jednocześnie usuwając monitoring juniora

Ministerstwo Sportu oczekuje od związków sportowych tworzenia strategii i masterplanów rozwoju dyscyplin.

Jednocześnie planowana zmiana usuwa z SSM kategorię juniora, czyli jeden z najważniejszych etapów monitorowania rozwoju zawodnika.

Powstaje zasadnicze pytanie: jak związki mają planować rozwój dyscypliny, budować kadry i analizować poziom szkolenia, jeżeli z systemu zostanie wyłączony etap juniora?

Brak punktacji juniorów oznacza brak pełnego obrazu procesu szkoleniowego.

18. Strategia sportu powinna wzmacniać, a nie zawężać bazę talentów

Długofalowa strategia rozwoju sportu w Polsce powinna obejmować szeroką bazę aktywności sportowej, a nie wyłącznie dyscypliny olimpijskie.

Zawężanie systemu młodzieżowego do sportów olimpijskich prowadzi do ograniczenia bazy talentów, osłabienia klubów i zmniejszenia liczby młodych ludzi pozostających w sporcie.

Państwo powinno wspierać rozwój sportu wielotorowo: olimpijski, nieolimpijski, zawodowy, lokalny, powszechny i prozdrowotny.

19. Nie każdy sukces sportowy musi być mierzony medalem olimpijskim

Medal olimpijski jest ważnym celem polityki sportowej, ale nie może być jedynym kryterium oceny wartości dyscypliny sportowej.

Polska odnosi sukcesy również w sportach nieolimpijskich. W wielu z nich zawodnicy zdobywają medale mistrzostw świata i Europy, budując międzynarodową pozycję kraju.

Ograniczenie wsparcia dla juniorów w tych dyscyplinach może doprowadzić do utraty potencjału budowanego przez wiele lat.

20. Związki sportów nieolimpijskich nie powinny być zmuszane do realizowania celów innych dyscyplin

Polskie związki sportowe, takie jak PZ Bilardowy, PZ Brydża Sportowego, PZ Kickboxingu, PZ Kręglarski, PZ Orientacji Sportowej, PZ Sumo czy PZ Unihokeja, odpowiadają za rozwój własnych dyscyplin.

Ich zadaniem nie jest przygotowywanie olimpijczyków w innych sportach, lecz budowanie systemu szkolenia, rywalizacji i reprezentacji w swoich dyscyplinach.

Ograniczenie punktacji juniorów podważa sens tworzenia długofalowych planów rozwoju sportów nieolimpijskich.

21. Wyłączenie juniorów może doprowadzić do odpływu młodzieży ze sportu

Brak punktacji i ograniczenie finansowania kategorii juniora obniży motywację zawodników, trenerów i klubów.

Zawodnicy w wieku juniorskim są szczególnie narażeni na rezygnację ze sportu z powodu obowiązków szkolnych, kosztów udziału w szkoleniu, presji organizacyjnej i braku perspektyw dalszego rozwoju.

Odpływ młodzieży z klubów będzie trudny do odwrócenia, a odbudowa systemu szkolenia może potrwać wiele lat.

22. Zmiana została wprowadzona bez wystarczających konsultacji

Zmiany o tak istotnym znaczeniu dla całego systemu sportu młodzieżowego powinny być poprzedzone konsultacjami z polskimi związkami sportowymi.

Związki sportowe są podmiotami odpowiedzialnymi za rozwój swoich dyscyplin, dlatego powinny uczestniczyć w tworzeniu zasad współzawodnictwa.

Wprowadzenie zmian bez wcześniejszego omówienia ich skutków finansowych, organizacyjnych i szkoleniowych budzi poważne zastrzeżenia systemowe.

23. Brak jasnej komunikacji ze strony decydentów wymaga wyjaśnienia

Z relacji przedstawicieli środowiska sportowego wynika, że podczas spotkania z Ministrem Sportu w Gnieźnie w dniu 6 kwietnia 2026 r. temat likwidacji punktów juniorów w dyscyplinach nieolimpijskich nie był przez Ministra jednoznacznie rozpoznany.

Również Przewodniczący Sejmowej Komisji Kultury Fizycznej i Sportu miał być zaskoczony informacją o planowanej zmianie.

Jeżeli zmiana o tak dużym znaczeniu systemowym nie była szeroko znana ani omówiona z kluczowymi osobami odpowiedzialnymi za sport, konieczne jest jej wstrzymanie, wyjaśnienie i przeprowadzenie konsultacji.

24. Instytut Sportu powinien przedstawić pełne uzasadnienie zmiany

Przed wprowadzeniem ograniczenia punktacji juniorów Instytut Sportu powinien przedstawić szczegółowe uzasadnienie merytoryczne, analizę skutków finansowych dla klubów, analizę skutków organizacyjnych dla związków sportowych, analizę wpływu na finansowanie przez JST, ocenę skutków dla szkolenia kadr narodowych, ocenę skutków dla liczby zawodników kontynuujących karierę po wieku młodzika oraz dane potwierdzające, że przesunięcie punktów na niższe kategorie rzeczywiście poprawi system szkolenia.

Bez takiej analizy decyzja ma charakter arbitralny i może doprowadzić do trwałych szkód w systemie sportu młodzieżowego.

25. Zmiana może podważyć zaufanie klubów do systemu sportu młodzieżowego

Kluby działają w oparciu o wieloletnie plany szkoleniowe. Przygotowanie zawodnika do mistrzostw Polski, zawodów międzynarodowych i przejścia do seniora wymaga stabilności zasad.

Nagła zmiana reguł od 2027 r. może zostać odebrana jako brak przewidywalności systemu.

To z kolei może osłabić zaufanie klubów, trenerów, rodziców i zawodników do Instytutu Sportu, Ministerstwa Sportu oraz całego systemu SSM.

26. Utrzymanie juniorów w SSM jest zgodne z interesem publicznym

Sport młodzieżowy pełni funkcję nie tylko wyczynową, ale także społeczną, wychowawczą i prozdrowotną.

Dyscypliny nieolimpijskie angażują dużą liczbę dzieci i młodzieży oraz stanowią ważną część aktywności fizycznej Polaków.

Ograniczanie ich finansowania może być sprzeczne z długofalową polityką państwa w zakresie rozwoju aktywności fizycznej, profilaktyki zdrowotnej i budowy szerokiej bazy talentów.

27. Utrzymanie kategorii junior w SSM jest rozwiązaniem racjonalnym i systemowo bezpiecznym

Pozostawienie kategorii junior w SSM zachowuje ciągłość szkolenia, umożliwia monitoring rozwoju zawodników, wspiera kluby w najkosztowniejszym etapie szkolenia, pozwala JST nadal oceniać efekty pracy klubów, wzmacnia reprezentację Polski, chroni dyscypliny nieolimpijskie przed marginalizacją i jest zgodne z ideą szerokiego rozwoju sportu młodzieżowego.

Utrzymanie juniora wspiera zarówno sport wyczynowy, jak i sport przez całe życie.

28. Podsumowanie stanowiska

Kategoria junior powinna pozostać w Systemie Sportu Młodzieżowego we wszystkich dyscyplinach objętych systemem, niezależnie od ich aktualnego statusu olimpijskiego.

Usunięcie tej kategorii z punktacji SSM w dyscyplinach nieolimpijskich doprowadzi do przerwania ciągłości szkolenia, osłabienia klubów, pogłębienia nierówności między dyscyplinami, utraty motywacji zawodników oraz ograniczenia możliwości budowy przyszłych reprezentacji Polski.

System Sportu Młodzieżowego powinien wspierać rozwój całego polskiego sportu młodzieżowego, a nie wyłącznie jego olimpijskiej części.

Nie można oczekiwać od polskich związków sportowych tworzenia masterplanów i długofalowych strategii rozwoju dyscyplin, a jednocześnie usuwać z Systemu Sportu Młodzieżowego kategorię juniora, czyli jeden z najważniejszych etapów przejścia zawodnika do sportu seniorskiego. Bez juniora nie ma seniora, bez seniora nie ma reprezentacji, a bez reprezentacji nie ma trwałych sukcesów Polski - niezależnie od tego, czy dana dyscyplina jest dziś olimpijska, czy nieolimpijska.